

Plānotie grozījumi PVN direktīvā 2/23/24

Šā gada 8. maijā ES Padome publicēja aktualizētu PVN direktīvas grozījumu projektu "PVN digitālajā laikmetā". Plānots, ka grozījumi tiks pieņemti dalībvalstu ekonomikas un finanšu ministru ECOFIN sanāksmē, kas notiks šā gada 21. jūnijā. Šobrīd izskatās, ka sākotnējie projekta termiņi tiks atlikti un dalībvalstīm daļa grozījumu būs jāievieš nacionālajos likumos līdz 2027. gada 1. jūlijam, daļa – līdz 2028. gada 1. jūlijam, un daļa – līdz 2030. gada 1. jūlijam. Šajā rakstā – par būtiskajām izmaiņām un termiņiem.

PVN ir nozīmīgākais dalībvalstu ieņēmumu avots. Nodokļu plaisa¹ ik gadu samazinās, bet joprojām ir ievērojama. Pērn veiktie pētījumi rāda, ka ES nodokļu plaisa ir samazinājusies par 38 miljardiem eiro – no 99 miljardiem 2020. gadā līdz 61 miljardam 2021. gadā. Eiropas Komisija jau 2020. gadā uzsāka nodokļu sistēmas uzlabošanas un vienkāršošanas plānu trīs galvenajos virzienos (pīlāros).

PVN ziņošanas modernizēšana – digitālie pārskati (pirmais pīlārs)

Plānots ieviest digitālos ES darījumu pārskatus, kas balstīsies uz e-rēķiniem. Ar 2030. gada 1. jūliju e-rēķini un digitālā ziņošana būs obligāta preču piegādes un iegādes darījumiem ES teritorijā (izņemot domājamās preču piegādes un iegādes) un ar nodokli apliekamu pakalpojumu sniegšanas/saņemšanas darījumiem ES teritorijā, kuros saņēmējs ir atbildīgs par nodokļa aprēķināšanu (PVN reverss).

Svarīgākās izmaiņas, kam pievērst uzmanību:

- strukturētiem e-rēķiniem būs jāatbilst ES standartam, ko nosaka ES direktīva 2014/55/ES par elektroniskajiem rēķiniem publiskā iepirkuma procedūrās;
- rēķini būs jāizsniedz desmit dienu laikā no darījuma brīža, pircējam nav jādod piekrišana e-rēķinu izmantošanai. Kopsavilkuma rēķinu izmantošanu varēs turpināt (jāizraksta desmit dienu laikā pēc mēneša beigām). Koriģējošam rēķinam būs jānorāda atsauce uz sākotnējo rēķinu, e-rēķinos būs jānorāda bankas norēķinu kontu informācija;
- dalībvalstīm būs tiesības ieviest atbilstoši noteiktām prasībām noformētu e-rēķinu kā obligātu nosacījumu priekšnodokļa atskaitīšanai;
- digitālā ziņošana nodokļu administrācijām par preču un pakalpojumu piegādēm, ja rēķinu izrakstīs preču pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs, būs jāveic tā izrakstīšanas brīdī. Ja rēķinu izrakstīs pircējs, tad digitālā ziņošana būs jāveic piecu dienu laikā pēc tā izrakstīšanas. Preču un pakalpojumu saņēmējam, kas būs atbildīgs par nodokļa nomaksu, būs jāziņo piecu dienu laikā pēc rēķina saņemšanas (dalībvalstīm būs tiesības ieviest nosacījumus situācijām, ja rēķins netiks saņemts). Digitālā ziņošana būs jāveic par katru pārrobežu darījumu, norādot informāciju no nodokļa e-rēķina. Turklāt dalībvalstīm būs atļauts digitālo ziņošanu attiecināt uz visiem darījumiem starp nodokļu maksātājiem (B2B) arī situācijās, uz kurām neattiecas jaunie noteikumi, piemēram, vietējās piegādes. Tāpat no šī datuma dalībvalstis varēs uzlikt par pienākumu izsniegt e-rēķinus arī iekšzemes darījumiem, neprasot ES apstiprinājumu.

Platformu darījumi viesu izmitināšanas un transporta pakalpojumu nozarē – platformas kā domājamie piegādātāji (otrais pīlārs)

Lai mazinātu PVN piemērošanas nevienlīdzību, kas rodas starp PVN reģistrētiem viesnīcu vai pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem un PVN neregistrētiem saimnieciskās darbības veicējiem, projekts paredz, ka platformas būs atbildīgas par PVN piemērošanu situācijās, kad pakalpojumu sniedzējs PVN

nepiemēro. Plānots, ka no 2027. gada 1. jūlija tiešsaistes platformas, kas ar elektronisku saskarni veicina īstermiņa izmitināšanas vai pasažieru pārvadājumu pakalpojumus, tiek uzskatītas par šo pakalpojumu piegādātājiem. Pakalpojumu sniegšanas vietu noteiks pēc izmitināšanas vai pasažieru pārvadājuma pakalpojuma sniegšanas faktiskās vietas. Dalībvalstīm būs tiesības regulāri pieprasīt no platformām informāciju par piegāžu datiem. Dalībvalstis varēs izvēlēties no šīs shēmas izslēgt īstermiņa mājokļu īri un pasažieru autopārvadājumu pakalpojumus, kas sniegti saskaņā ar īpašo shēmu mazajiem uzņēmumiem.

Viena PVN reģistrācija dalībvalstīs (trešais pīlārs)

No 2027. gada 1. jūlija plānots paplašināt OSS režīmu, ko varēs izmantot preču piegādēm ES teritorijā pielīdzināmiem darījumiem (īpaši piemērojams e-komercijas krājumu nodrošināšanai citā dalībvalstī), dabasgāzes, elektroenerģijas, apkures un dzesēšanas pārrobežu piegādēm, piegādēm ar instalāciju. Tiks pakāpeniski likvidēts PVN režīms preču piegādēm uz noliktavu citā dalībvalstī, jo arī šos darījumus varēs deklarēt OSS sistēmā.

Direktīvas izmaiņas paredz arī atsevišķus mazākus grozījumus, piemēram, speciālu pasākumu ieviešanu, lai IOSS PVN numuru sasaistītu ar unikālo sūtījuma numuru un ierobežotu nodokļu krāpniecību, ļaunprātīgi izmantojot speciālo importa režīmu IOSS. Projekts papildināts arī ar normām, kas paskaidro OSS deklarāciju labojumu veikšanas kārtību, un citiem grozījumiem.

Kā minēts iepriekš, šie grozījumi vēl nav pieņemti. Pēc to pieņemšanas izmaiņas vēl būs jāievieš Pievienotās vērtības nodokļa likumā. Turpināsim informēt par jaunumiem šajā jomā.

¹ Starpība starp potenciālo nodokļu masu, kas tiktu aprēķināta un iemaksāta, ja visi nodokļu maksātāji izpildītu savas nodokļu saistības pilnā apmērā, un faktiskajiem nodokļu ieņēmumiem.